

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ КОММУНИКАЦИЙ
Кафедра теории и практики перевода

ЦЕВАН
Диана Александровна

ИМЯ СОБСТВЕННОЕ КАК СТИЛЕОБРАЗУЮЩИЙ ЭЛЕМЕНТ ЖАНРА
ФЭНТЕЗИ В РОМАНАХ ДЖ. Р.Р. ТОЛКИНА "ВЛАСТЕЛИН КОЛЕЦ" И
ДЖ. Р.Р. МАРТИНА "ПЕСНЬ ЛЬДА И ОГНЯ"

Дипломная работа

Научный руководитель:
старший преподаватель
кафедры теории и практики
перевода
С.А. Давыдова

Допущена к защите

«__» _____ 2019 г.

Заведующий кафедрой теории и практики перевода
кандидат филологических наук, доцент Д.О. Половцев

Минск, 2019

РЕФЕРАТ

Работа 53 с., 2 гл., 44 источника, 4 диаграммы, 6 приложений.

Ключевые слова: ИМЕНА СОБСТВЕННЫЕ, ОНИМЫ, «ГОВОРЯЩИЕ» ИМЕНА, ОНОМАСТИКА, ФЭНТЕЗИ, «ВЫСОКОЕ» и «НИЗКОЕ» ФЭНТЕЗИ, ПРИЕМЫ и СПОСОБЫ ПЕРЕВОДА, СЕМАНТИЧЕСКИ НАПОЛНЕННЫЕ ИМЕНА СОБСТВЕННЫЕ.

Объектом настоящего исследования являются имена собственные из произведений Дж.Р.Р. Толкина «Властелин колец» и Дж.Р.Р. Мартина «Песнь льда и огня», а также варианты их перевода, выполненные В.С. Муравьевым и А.А. Кистяковским, Н.В. Григорьевой и В.И. Грушецким и А.А. Грузберггом – «Властелин колец» и Ю.Р. Соколовым и Н.И. Виленской – «Песнь льда и огня».

Цель данной работы заключается в выявлении и анализе наиболее частотных способов перевода имен собственных с английского языка на русский в рамках «высокого» и «низкого» жанров фэнтези.

Методы исследования: контекстуальный анализ (на основе сплошной выборки имен собственных из текстов), лингвистическое описание с применением приемов классификации и систематизации, сравнительно-сопоставительный метод, количественный метод.

Полученные результаты и их новизна. В работе установлено, что имя собственное является самостоятельной лексической единицей, отличной от имен нарицательных и реалий. Определено понятие имени собственного. Рассмотрены существующие классификации имен собственных и выявлены наиболее подходящие для классификации семантически наполненных онимов. Проанализированы особенности художественного жанра фэнтези, а также выделены различия между «высоким» и «низким» фэнтези. В ходе исследования были выявлены способы перевода имен собственных в анализируемых нами произведениях, выделены наиболее и наименее частотные способы перевода, а также установлено влияние «высокого» и «низкого» фэнтези на имена собственные в художественном произведении и способы их перевода.

Практическая значимость исследования и область применения. Результаты исследования могут быть использованы в научно-исследовательской деятельности для дальнейшего изучения перевода семантически наполненных имен собственных. Материалы и выводы данной работы могут быть интересны студентам, аспирантам и лингвистам, занимающимся изучением аспектов художественного перевода, а также широкому кругу лиц, интересующихся жанром фэнтези. Настоящая работа является самостоятельным исследованием, достоверность результатов которого подтверждается научно обоснованной методикой исследования.

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа 53 стар., 2 гл., 44 крын., 4 дыяграмы, 6 дад.

Ключавыя словы: ІМЕНЫ ЁЛАСНЫЯ, ОНИМЫ, «ГАВОРКІЯ» ІМЕНЫ, АНАМАСТЫКА, ФЭНТЕЗІ, «ВЫСОКАЕ» І «НІЗКАЕ» ФЭНТЕЗІ, ПРЫЕМЫ І СПОСАБЫ ПЕРАКЛАДУ, СЕМАНТЫЧНА НАПОЎНЕННЫЯ ІМЕНЫ ЁЛАСНЫЯ.

Аб'ектам даследавання з'яўляюцца іменны ёласныя, якія функцыянуюць у цыклах твораў Джона Р.Р. Толкіна «Уладар пярсценкаў» і Джорджа Р.Р. Марціна «Песьнь леду і агню», а таксама варыянты іх перакладу, выкананыя В.С. Мураўевым і А.А. Кістякоўскім, М.В. Грыгор'евай і У.І. Грушэцкім і А.А. Грузбергм – «Уладар пярсценкаў» і Ю.Р. Сакаловым і Н.І. Віленскай – «Песьнь леду і агню».

Мэта даследавання заключаецца ў выяўленні і аналізе найбольш частотных спосабаў перакладу іменаў уласных з англійскай мовы на рускую ў рамках «высокага» і «нізкага» жанраў фэнтэзі.

Метады даследавання: кантэкстуальны аналіз (на аснове суцэльнай выбаркі іменаў уласных з тэкстаў), лінгвістычнае апісанне з ужываннем прыемаў класіфікацыі і сістэматызацыі, параўнальна-супастаўляльны метады, колькасны метады.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. У рабоце ўсталявана, што імя ёласнае з'яўляецца самастойнай лексічнай адзінкай, выдатнай ад іменаў намінальных і рэалій. Вызначана паняцце імя ёласнага. Разгледжаны існуючыя класіфікацыі іменаў уласных і выяўлены найбольш прыдатныя для класіфікацыі семантычна напоўненыя онимовы. Прааналізаваны асаблівасці мастацкага жанру фэнтэзі, а таксама выдзелены адрозненні паміж «высокім» і «нізкім» фэнтэзі. У ходзе даследавання былі выяўлены спосабы перакладу іменаў уласных у аналізаваных намі творах, вылучаныя найбольш і найменш частотныя спосабы перакладу, а таксама ўстаноўлен ўплыў «высокага» і «нізкага» фэнтэзі на іменны ёласныя ў мастацкім творы і спосабы іх перакладу.

Практычная значнасць даследавання і галіна выкарыстання. Вынікі даследавання могуць быць выкарыстаны ў навукова-даследчай дзейнасці для далейшага вывучэння перакладу семантычна напоўненых іменаў уласных. Матэрыялы і высновы дадзенай працы могуць быць цікавыя студэнтам, аспірантам і лінгвістам, якія займаюцца вывучэннем аспектаў мастацкага перакладу, а таксама шырокаму колу асоб, якія цікавяцца жанрам фэнтэзі. Сапраўдная праца з'яўляецца самастойным даследаваннем, дакладнасць вынікаў якога пацвярджаецца навукова абгрунтаванай метадыкай даследавання.

SUMMARY

Diploma project 53 p., 2 ch., 44 s., 4 diagrams, 6 app.

Key words: PROPER NOUNS, ONYMS, CHARACTONYMS, ONOMASTICS, FANTASY, «HIGH» AND «LOW» FANTASY, TRANSLATION METHODS, SEMANTICALLY FILLED PROPER NOUNS.

The object of the study is proper nouns that function in the cycles of works by John R. R. Tolkien «The Lord of the Rings» and George R.R. Martin «A Song of Ice and Fire» as well as their versions of translation, made by V.S. Muraviyov and A.A. Kistyakovskiy, N.V. Grigorieva and V.I. Grushetskiy and A.A. Gruzberg – «The Lord of the Rings» and Yu.R. Sokolov and N.I. Vilenskaya – «A Song of Ice and Fire».

The aim of the research is to identify and analyze the most frequent proper nouns translation methods from English to Russian within the framework of the «high» and «low» fantasy genres.

Methods used in the research: contextual analysis (based on continuous sampling of proper nouns from texts), linguistic description using methods of classification and systematization, comparative and catching method, quantitative method.

The results obtained and their novelty. In the paper it has been discovered that the proper noun is an independent lexical unit, different from common nouns and realities. There has been defined the concept of proper name. There have been considered existing classifications of proper nouns and identified the most suitable ones for the classification of semantically filled onyms. There have been analyzed features of the fantasy genre and highlighted the differences between «high» and «low» fantasy. As part of the study, there were revealed proper nouns translation methods in the books had been analyzed, were identified the most and least frequent translation methods, were established the influence of the «high» and «low» fantasy on proper nouns in fiction and methods of their translation.

The practical value of the research and sphere of application. The results obtained can be used in research activities for further study the translation of semantically filled proper nouns. Materials and conclusions of this paper may be of interest to students, graduates and linguists involved in the study of aspects of literary translation as well as to a wide scope of people interested in the fantasy genre. This paper is an independent study, the results validity of which are confirmed by scientifically grounded research technique.